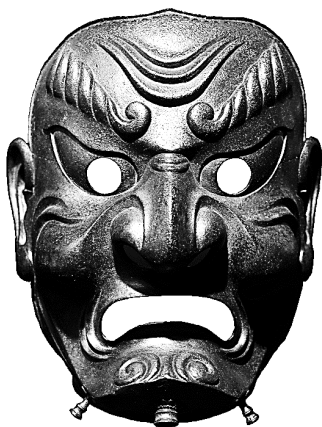

У ТІНІ АМАТЕРАСУ: ТИСЯЧОЛІТТЯ ЯПОНСЬКОЇ РОЗВІДКИ

対外諜報

Київ – 2026

ББК 63.3 (5Япо)
УДК 94 (520)
Ц 50

Керівник проекту: співзасновник ГО «Україна–Японія» (1993 р.), кандидат філологічних наук, доцент **В. В. Цибулькін**.

Технічний куратор – П. В. Монтаг.

Авторський колектив:

Прощаєв В. В. – доктор юридичних наук, професор;

Богуш Д. О. – військовий психолог, лікар, фахівець з японських бойових мистецтв і східних духовних практик;

Сердюченко М. М. – магістр економіки та біохімії.

Цибулькін В. В. та ін.

Ц 50 У тіні Аматарасу: тисячоліття японської розвідки / В. В. Цибулькін, В. В. Прощаєв, Д. О. Богуш, М. М. Сердюченко. – Київ: Видавничий центр «Кафедра», 2026. – 264 с.: іл.

ISBN 978-966-370-277-3

Необхідність запропонованої науково-просвітницької публікації викликана докорінними реформами японських спеціальних служб (передусім, зовнішньої розвідки), а цей досвід корисний для подальшого зміцнення національної безпеки України. Автори присвячують свою працю союзникам з «Держави, де сходить Сонце», котрі зробили вагомий внесок у розвиток незалежності України (зокрема, представникам шляхетних родів Мацунага, Токутава, Фудзі та ін.). Японці завжди брали активну участь у збройному протистоянні рашистським агресорам, підтримують суверенітет і територіальну цілісність України.

Ця книга призначена для широкого загалу осіб, зацікавлених у розвитку та поглибленні зносин між нашою Вітчизною і Японією.

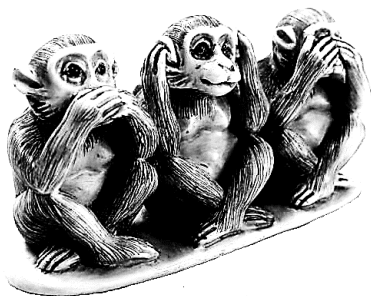
ББК 63.3 (5Япо)
УДК 94 (520)

ISBN 978-966-370-277-3

© В. В. Цибулькін, В. В. Прощаєв,
Д. О. Богуш, М. М. Сердюченко, 2026
© Видавничий центр «Кафедра», 2026

З М І С Т

<i>Монтаг П. В. У ТЕНЕТАХ ТАЄМНИХ ЛАБІРИНТІВ</i>	4
<i>Розділ 1. ВІЧНО ЖИВА ДАВНИНА</i>	8
<i>Розділ 2. ДОБА ПРАВИТЕЛІВ І ГЕРОЇВ</i>	48
<i>Розділ 3. У ТЕРНОВНИКУ «ТАЄМНОЇ ВІЙНИ»</i>	88
<i>Розділ 4. КОЛИ МОРОК ВКРИВ ЗЕМЛЮ, А ВОГОНЬ РОЗІРВАВ НЕБЕСА</i>	128
<i>Розділ 5. ОБЛИЧЧЯ ЗА МАСКАМИ</i>	168
 <i>ПЕРІОДИЗАЦІЯ ЯПОНІЇ</i>	208
<i>СТИСЛИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК</i>	212
<i>ОКРЕМІ ЛІДЕРИ ТА РЕФЕРЕНТНІ ОСОБИ</i>	224
<i>ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ</i>	244
<i>ЛІТЕРАТУРА</i>	246

У ТЕНЕТАХ ТАЄМНИХ ЛАБІРИНТІВ

Починаючи з 2014 р., наша держава веде національно-визвольну війну від рашистських окупантів, які, неначе хижі звірі, вдерлися на суверенну територію України. В умовах протистояння ворогу неабияке значення має зовнішня розвідка. Роль цього виду людської діяльності ніколи не втрачала актуальності, а в наш час перетворилася на мейнстрім у різних державах світу. Наприклад, в США на початку 1980-х рр. запровадили 54 навчальні курси з питань розвідки в програми цивільних навчальних закладів. У 2000-х рр. кількість таких курсів досягла 300. І згадане не стосується розкриття таємниць, протиправного висвітлення методів і форм діяльності спецслужб¹. Розвідку презентують переважно у цивілізаційному вимірі, чому й присвячена запропонована книга щодо розвідувальної діяльності представників «Держави, де сходить Сонце».

У поточний час відбувається трансформація японських спеціальних служб, вони перетворюються на потужне розвідувальне співтовариство, підпорядковане керівнику Національної ради з розвідки – чинному прем'єр-міністру. Згаданому сприяють особливості національного характеру: відданість «шляху предків», гармонізація зносин у консолідованій групі – консорціумі, дисциплінованість тощо².

Японія залишається надійним союзником суверенної України. Контакти прадавніх українців і японців сягають доби Величної Скіфії та навіть глибше, а у наш час взаємокорисні зносини підсилюються через спільне протистояння експансіонізму рашистів та їхніх спільників – потворного породження пострадянської системи (передусім, КНР і КНДР). І Російська Імперія, й сучасна Російська Федерація так і не владнали територіальні суперечки з «Державою, де сходить Сонце». А зазіхання на території сусідів взагалі можна вважати ознаками дикунства Московії. Тому японське гасло – «Поєднаємо наші сили та розум» вельми актуальне для наших держав, у яких спільні вороги та проблема повернення тимчасово втрачених територій, а також протистояння геополітичним хижакам.

¹ Дет.: Романов М. С., Гвоздь В. І.; 2024. – С. 8.

² Див.: Сухарев В. А., Сухарев М. В.; 1997. – С. 232–233.

Присутність певної кількості японців в Україні пов'язана зі здійсненням розвідувальної діяльності, що має логічне пояснення і в сучасному соціальному контексті не шкодить вітчизняним безпековим інтересам. У протистоянні Російській Федерації та рашизму японські спеціальні служби – союзники вітчизняних аналогічних структур, натомість, як і всі іноземці та особи з множинним громадянством і підданством, вони повинні потребувати під контррозвідувальним супроводженням з боку СБ України.

Чільна проблема полягає у тому, що японська розвідувальна культура є складним об'єктом дослідження. Надзвичайна конспіративність розвідувального циклу, відповідна кваліфікація особового складу, витонченість і наполегливість осіб, залучених у розвідувальну діяльність, а також висока ефективність і відсутність корупційних проявів перетворилися на бажаний стандарт для інших спеціальних служб. Типовими рисами національного характеру *hoto japonicus*, що сприяли розвитку розвідки, залишаються:

- високий та якісний патріотизм, що значно звужував поле діяльності для іноземних спецслужб на островах та щодо окремих японців, а також, навпаки, уможлиблював унікальні операції розвідників «Держави, де сходить Сонце»;
- визнання людини особливою і унікальною універсальною продуктивною силою, у першу чергу, – від якої залежить успіх будь-якої справи, реалізація складного завдання;
- значні недовірливість і прискіпливість японців;
- вміння представників кадрового складу й агентури японського походження маскуватися під альтернативних азіатів (в'єтнамців, китайців, корейців, тайців тощо);
- широке розуміння японськими розвідниками таємниці;
- добре організована командна робота і корпоративний дух, архетипом і підґрунтям якого є родовий та телуричний типи мислення;
- високий рівень оперативно-технічної грамотності, венчурності та інноваційності;
- у цілому відмінна надійність технічних засобів і ефективність їхнього використання, належна якість та постійне оновлювання

парку, відповідне тренування кадрів з якісною технічною підготовкою;

- значущість і об'єктивна наявність високої суспільної оцінки праці й статусу розвідника, що підтверджується певними привілеями та значними розмірами грошового забезпечення і привабливим соціальним пакетом;
- надійна витривалість співробітників спецслужб і японців взагалі щодо засобів протидії, традиційних для Європи, зокрема, перевербування, хабарів, споювання, силового (фізичного) впливу тощо. Якщо японець йшов на вербування, це сигналізувало, що він або підстава, маргінал чи злочинець. У всіх згаданих випадках вербування таких осіб приховувало небезпеку для суб'єкта вербування.

Розвідувальною культурою протяте життя японців. Існує прислів'я: «Якщо ти залишав острови й повернувся з-за кордону, що ти привіз корисного для країни?». Отже, фактично кожен японець за межами своєї батьківщини – розвідник. Але як склалася японська розвідувальна культура і що є її унікальною складовою? Об'єкт дослідження та висвітлення є досить складним і багатоаспектним, має глибинне минуле сьогодення та прозорі перспективи розвитку.

До здійснення розвіддільності у японському суспільстві при звичають з дитинства. Наприклад, батьки та вчителі навчають спостерігати за дрібницями як у навколишньому середовищі, так і на прикладі літератури. Японська поезія є взірцем наповнення значним обсягом семантики та конотацій мінімізованої форми:

*Вишукана страва
Не пахне чимось одним,
Прекрасна мелодія
Не складається з одного тону*

Кукай

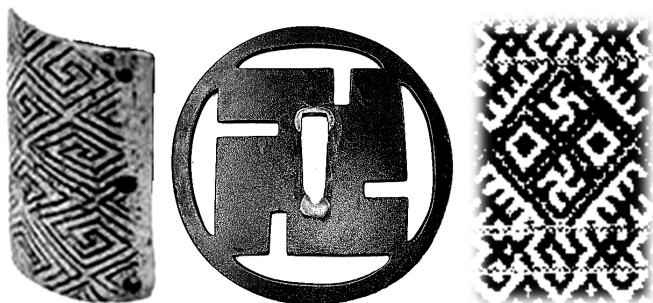
Будь-яка розвідувальна культура своєрідна і навіть унікальна, що яскраво уособлює тривалий японський досвід.

Книга складається з п'яти нарисів, що дозволяють вдумливій особі спільно з авторами пройти шляхами індивідуальних і групових суб'єктів розвідувальної діяльності, а також побачити досить утаємничений сегмент японської цивілізації у різних його вимірах і проявах. Окрема увага приділяється тим ланкам з минулого, що поєднують території України та «Держави, де сходить Сонце», а також

наголошують спільний поступ у боротьбі з агресією з боку нахабного та інтелектуально обмеженого «північного варвара». Зрозуміло, що через з різних причин обмеження вхідної інформації та обсяг видання, автори об'єктивно не змогли у повному обсязі розкрити заявлену тему. Існують різні інтерпретації подій не лише у документальних джерелах чи мемуарній літературі, але й авторському усвідомленні та поданні. В книзі використовується національний фольклор, тексти якого варіативні через їхню специфіку, зокрема, тривале існування в усній формі. Ймовірні хиби потребують усунення в подальшому дослідженні виникнення і розвитку спеціальних служб «Держави, де сходить Сонце».

Для зручності роботи зі складним текстом, він доповнений довідковим матеріалом, узагальненим у додатках – «Періодизація Японії», «Стислий термінологічний словник», «Окремі лідери та референтні особи», «Перелік скорочень». Видання завершує облік використаної літератури та вихідних матеріалів.

Нескінченний рух творчості й духовної енергії у Японії передає поданий нижче стилізований «вихор» – *манзі*, що також є побажанням щастя, символізує корпоративність і взаємодопомогу. Генетично цей знак вперше зафіксований на території України в «меандрах» Мізинської археологічної культури. Вона сформувалась орієнтовно 25 тис. років тому, але знак і досі присутній у нашій національній культурі, зокрема, у вишиванках. Спільний вихор душ, поєднаних у бажанні подолати зло, – запорука подальшого конструктивного розвитку зносин України та Японії, консолідація сукупної енергії червоного сонця, небесної блакиті та золота житнього колосся.

読書をお楽しみください